

Na osnovu člana 26 stav 4 Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni list CG", broj 55/16, 66/19, 140/22 i 84/24), člana 44 stav 1 tačka 24 Statuta Opštine Budva („Službeni list Crne Gore-Opštinski propisi" br. 2/19) i člana 11 stav 1 alineja 5 Odluke o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću „Otpadne Vode" - Budva („Službeni list Crne Gore-Opštinski propisi" br. 32/18) Skupština Opštine Budva, na sjednici održanoj _____, 2025. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

1. Usvaja se izvještaj o radu D.O.O. „Otpadne Vode" – Budva za 2023.godinu.
2. Ovaj zaključak objaviće se u „Službenom listu Crne Gore-opštinski propisi."

Broj: _____

Budva, _____.____.2025.godine

SKUPŠTINA OPŠTINE BUDVA
PREDSJEDNIK
Petar Odžić

Obrazloženje

Pravni osnov za donošenje zaključka o usvajanju Izveštaja o poslovanju D.O.O. „Otpadne Vode“ – Budva za 2023.godinu sadržan je u članu 26 stav 4 Zakona o komunalnim djelatnostima ("Službeni list Crne Gore", br.55/16,74/16,2/18,66/19,140/22 i 84/24), člana 44 stav 1 tačka 24 Statuta Opštine Budva („Službeni list Crne Gore-Opštinski propisi" br. 2/19) i člana 11 stav 1 alineja 5 Odluke o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću „Otpadne Vode“ - Budva („Službeni list Crne Gore-Opštinski propisi" br. 32/18)

Navedenim članom Statuta propisano je da Skupština razmatra izvještaj o radu javnih službi čiji je osnivač Opština, a članom 26 Zakona o komunalnim djelatnostima, da Skupština, najkasnije do 30 juna tekuće godine usvaja godišnji izvještaj o realizaciji godišnjeg programa obavljanja komunalnih djelatnosti.

Kako je Odbor direktora D.O.O. „Otpadne Vode“ – Budva dana 04.06.2024. godine donio odluku o usvajanju Izveštaja o poslovanju za 2023. godinu zavedenu pod brojem: 870/1, to se predlaže Skupštini Opštine Budva da donese Zaključak o usvajanju Izveštaja o poslovanju D.O.O. „Otpadne Vode“ – Budva za 2023.godinu.

OBRADIVAC
 SEKRETARIJAT ZA INVESTICIJE

MARIKO A.
DANIJECA S.

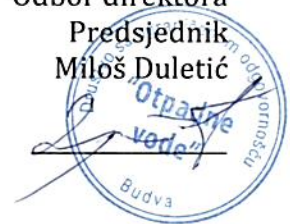
Djel.br. 870/1
04.06.2024. godine

Na osnovu čl. 44 Statuta d.o.o. „Otpadne vode“ – Budva, Odbor direktora na XXXI sjednici održanoj dana 04.06.2024. godine, donosi

Odluku

1. Usvaja se Izvještaj o radu Društva za 2023. godinu.
2. Odluka je konačna i stupa na snagu danom donošenja.

Odbor direktora
Predsjednik
Miloš Duletić

(Handwritten initials)

Sekretarijat za investicije
Broj: 05- 332/25-479/1
Budva, 21. 03. 2025. godine

Na osnovu člana 13 alineja 29 Odluke o organizaciji i načinu rada organa lokalne uprave Opštine Budva ("Službeni list CG - Opštinski propisi", br. 12/22 od 30.03.2022. godine), a u vezi davanja mišljenja na Izveštaj o poslovanju „Otpadne vode“ doo Budva za 2023 godinu., Sekretarijat za investicije daje sledeće

MIŠLJENJE

na Izveštaj o poslovanju „Otpadne vode“ doo Budva za 2023. godinu

Dana 04. 06. 2024 godine Odbor direktora „Otpadne vode“ d.o.o. Budva, Odlukom broj 870/1 usvojio je Izveštaj o poslovanju „Otpadne vode“ d.o.o. Budva broj 870/1. „Otpadne vode“ doo Budva, čija je osnovna djelatnost Prečišćavanje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava iz javne kanalizacije i njihovo ispuštanje u recipijent. Izveštaj na detalja, analitičan i prevashodno razumljiv način daje prikaz o cjelokupnom poslovanju preduzeća.

Preduzeće je poslovnu godinu Nakon oporezivanja završilo sa gubitkom od 5.876,59 € €, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima. Navedeno pokazuje da je u konačnosti došlo do racionalizacije finansijskih priliva i odliva, i da je društvo sa svojim prihodima od osnivača raspolagalo odgovorno i da je na odgovarajući način utrošila dodijeljena sredstva.

U 2023. godini izvršen je značajan broj aktivnosti na unaprijeđenju rada postrojenja i spriječavanju potencijalnih havarija. Izvršeno je projektovanje i revizija havarijskog ispusta na pumpnoj stanici Belvi, za čiju izgradnju je Opština Budva već obezbijedila finansijska sredstva. Projekat je od izuzetnog značaja jer će preduprijeti negativne posledice koje se mogu dogoditi ukoliko dođe do havarije na pumpnoj stanici. Pripremljen je i Projekat za rekonstrukciju sistema aeracije, sredstva su obezbijeđena od strane Uprave za kapitalne projekte. U saradnji sa Opštinom pripremljen je i realizovan projekat na ugradnji frekventnih regulatora na pumpnim postrojenjima.

Iz navedenog možemo doći do zaključka da je preduzeće poslovalo odgovorno, proaktivno i učinilo niz aktivnost ka konačnoj normalizaciji rada postrojenja i svođenja potencijalnih rizika na minimum.

S poštovanjem,

Obrađivač
Marko Asanović

SEKRETAR
Joko Popović

IZVJEŠTAJ O RADU 2023

„Otpadne vode“ d.o.o. Budva

office@otpadnevode.me

www.otpadnevode.me

Društvo sa ograničenom odgovornošću

„Otpadne vode“

Broj

870/19

Budva,

04. 06.

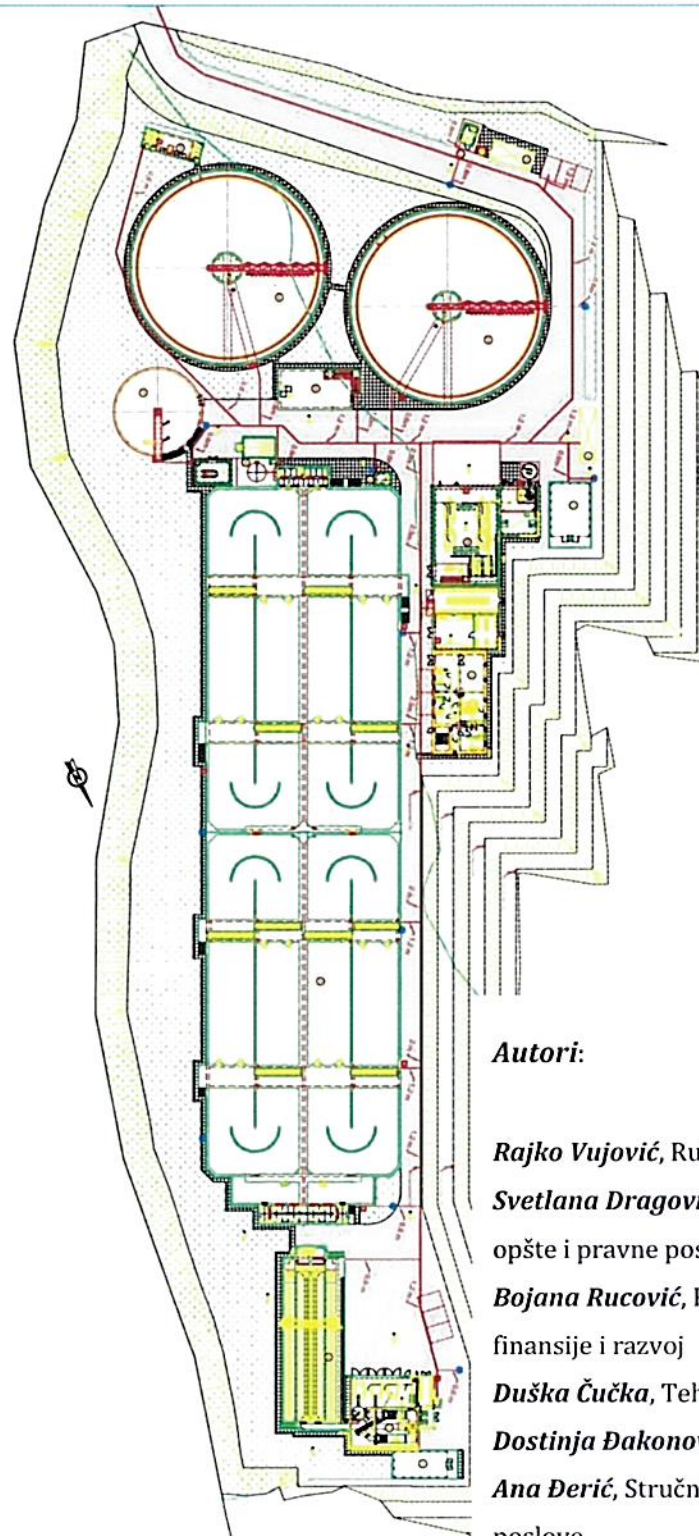
20

24.

g.

OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	4
UVODNE NAPOMENE	5
SITUACIONA ANALIZA	6
IZVJEŠTAJ O RADU PO SLUŽBAMA	8
Tehnička služba	8
Analiza rezultata internog monitoringa	9
Analiza rezultata akreditovanih laboratorija.....	13
Aktivnost na PPOV u tehničkoj službi.....	14
Služba za opšte i pravne poslove	17
Služba za finansije i razvoj	19
<i>Vertikalna analiza</i>	21
<i>Horizontalna analiza</i>	23
SWOT analiza.....	25
ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREDLOG MJERA	32

P.F.

Autori:

Rajko Vujović, Rukovodilac tehničke službe

Svetlana Dragović, Rukovodilac službe za
opšte i pravne poslove

Bojana Rucović, Rukovodilac službe za
finansije i razvoj

Duška Čučka, Tehnolog

Dostinja Đakonović, Tehnolog

Ana Đerić, Stručni saradnik za opšte i pravne
poslove

Nikola Bešović, Računovoda

D.Đ.

OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Naziv:	Društvo sa ograničenom odgovornošću "Otpadne vode" Budva
Sjedište:	Omladinskih brigada bb 85310 Budva
Telefon:	+382 33 473 414
Sajt:	www.otpadnevode.me
e-mail:	office@otpadnevode.me
PIB:	03304388
PDV broj:	81/31-06665-2
Žiro račun:	530-54275-51 NLB Banka
Osnovna djelatnost Društva:	37.00 – Prečišćavanje otpadnih voda iz domaćinstva i voda sličnog sastava iz javne kanalizacije i njihovo ispuštanje u recipijent; tretman i zbrinjavanje kanalizacionog mulja
Osnivač:	Opština Budva
Izvršni direktor:	Milivoje Radulović Miloš Duletić, predsjednik
Odbor direktora:	Perica Šaranović, član Veselin Đorojević, član
Menadžment:	Rajko Vujović, rukovodilac tehničke službe Bojana Rucović, rukovodilac službe za finansije i razvoj Svetlana Dragović, rukovodilac službe za opšte i pravne poslove

UVODNE NAPOMENE

DOO „Otpadne vode“ Budva (u daljem tekstu: Društvo) osnovano je od strane Opštine Budva (u daljem tekstu: Osnivač) kao jednočlano privredno društvo. Od strane osnivača Društvo je, Ugovorom o povjeravanju obavljanja komunalnih djelatnosti broj 01-100/23-661/1 od 03.04.2023.godine, povjereno bavljenje sledećim *djelatnostima od javnog interesa*:

- ⊕ *Prečišćavanje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava iz javne kanalizacije i njihovo ispuštanje u recipijent;*
- ⊕ *Tretman i zbrinjavanje kanizacionog mulja.*

Primarni cilj izrade Izveštaja o radu DOO „Otpadne vode“ Budva (u daljem tekstu: Izveštaj) je precizno definisanje učinaka shodno aktivnoj strategiji upravljanja aktivnostima poslovanja Društva u procesu poboljšanja sistema i uređaja za obradu otpadnih voda primjenom fizičkih, hemijskih i bioloških procesa. Nedvosmisleno, pored postojeće, cilj je i definisati spektar potencijalnih usluga Društva koje ne moraju nužno imati javni karakter. Preciznije, Društvo ima potencijal za obavljanje djelatnosti koje nisu iz spektra javno-interesnog finansiranja, te sredstva za iste moraju biti obezbijedena kroz sopstvene prihode. Finansiranje djelatnosti koje imaju karakter javnog interesa vrši se iz budžeta Osnivača i drugih izvora koje utvrdi Osnivač u skladu sa Zakonom¹.

Izveštaj je rađen na osnovu ostvarenih rezultata u prethodnim godinama, te na osnovu informacija sa tržišta vezanim za poslovanje i projekte poboljšanja koji se očekuju u 2024.godini. U planu je analiza realizacije planiranih zadataka za 2023.godinu, te razloga koji su doveli do manje ili veće realizacije u odnosu na planiranu, a sve u cilju što realnijeg plana za buduće svrsishodno raspoređivanje sredstava. Iskustva stečena prethodnim planiranjima, uz adekvatnu analizu operativnih troškova, trebala bi da omoguće odgovornim ljudima da izbegnu greške, ali i da pokažu nedostatke ili manjkavost u pojedinim djelovima funkcionisanja Društva.

Shodno dopunjenom Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta broj 1970/2 od 02.12.2021.godine Društvo svoje aktivnosti sprovodi posredstvom:

- ⊕ Tehničke službe;
- ⊕ Službe za opšte i pravne poslove;
- ⊕ Službe za finansije i razvoj.

Saglasno Statutu, Društvom upravlja Odbor direktora imenovan od strane Osnivača, a istim rukovodi Izvršni direktor, koga uz saglasnost Osnivača imenuje Odbor direktora.

¹ *Finansiranje Društva na ovaj način precizirano je na Skupštini Opštine Budva Zaključkom o setu operativnih mjera broj 10-040/20-124/1 od 19.02.2020.godine*

SITUACIONA ANALIZA

Kontinuiranim praćenjem i detaljnom analizom poslovanja Društva, možemo konstatovati da je tokom prošle godine, na kvalitetan način, odrađena sanacija ali i poboljšanje procesa unutrašnje organizacije, analiza postojećih uslova za rad, te praćenje i kontrola kvaliteta vode, kao i sastavljanje specifikacija rezervnih dijelova koji su neophodni za nesmetano funkcionisanje postrojenja, naročito tokom perioda ljetnje sezone. Tokom cijele 2023.godine nastavljeno je sa dobrom praksom u vidu sanacije defekata u procesnom sistemu sa ciljem obezbjeđivanja nesmetanog funkcionisanja Društva u svim segmentima njegovog poslovanja, sa posebnim fokusom u pogledu funkcionalnosti postrojenja u Vještici koje se ogleda u kvalitetnom održavanju i tehničkom unapređenju u skladu sa propisanim standardima.

Djelatnost Društva spada u grupu ključnih uslova za život i rad stanovništva, privrednih i drugih subjekata na teritoriji Opštine. Specifičnost funkcionisanja usluge prečišćavanja otpadnih voda na teritoriji Budve odvija se u sledećem:

- ⊕ *Nesmetan rad kanalizacionih sistema i uređaja za preradu otpadnih voda;*
- ⊕ *Sakupljanje i transport industrijskih, komunalnih i drugih otpadnih voda, kao i kišnice, korišćenjem kanalizacionih mreža, kolektora, pokretnih tankova i sl.;*
- ⊕ *Prečišćavanje otpadnih voda primjenom hemijskih, fizičkih i bioloških procesa.*

Od izuzetne je važnosti obezbijediti neprekidnost u snabdijevanju ovim uslugama, budući da one predstavljaju dio skupa egzistencijalnih usluga, a visok stepen pouzdanosti u isporuci pomenutog skupa je karakteristika uspješne organizacije.²

Društvo je, tokom 2023.godine, realizovalo kupovinu rezervnih dijelova iznosu od 81.646,88€ i shodno planu servisiranja opreme, uložili u servise imovine Osnivača 37.172,70€ a sve kako bi se smanjila opasnost od havarija tokom ljetnje sezone. U koordinaciji Tehničke službe i Službe za finansije i razvoj, specifikacije za nabavku istih su odrađene i sprovode se sekvencijalno.

Treba napomenuti da je prihodna strana Društva u potpunosti oslonjena na sredstva Osnivača, uz to da su počev od decembra 2022.godine obaveze po osnovu troškova električne energije pale na teret Društva i čine značajan dio tekućih troškova.

Tokom predmetne godine Društvo je samostalno izmirivalo nesporne obaveze prema dobavljačima, a redovno su izmirivane i obaveze prema zaposlenima po osnovu zarada, naknada zarada i ostalih obaveza.

² Društvo je u procesu popisa preuzete imovine na postrojenju, što će, u konačnosti doprinijeti boljoj i efikasnijoj situacionoj analizi.

Dinamika samostalnog otklanjanja nedostataka u poslovnim tokovima na Postrojenju vrši se prema planu Tehničke službe, a uvažavajući projektnu dokumentaciju i dokumentaciju proizvođača opreme.

Tokom utvrđivanja poslovnih procesa i organizacije rada na postrojenju uvažavaju se preporuke opštinskog „Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu“, te se pristupilo dobijanju svih potrebnih dozvola nadležnih institucija u Crnoj Gori. S tim u vezi, ultimativni cilj poslovanja je uvođenje Društva u okvire transparentnosti i zakonodavstva kako bi se, u konačnici, podigao kredibilitet istog u javnosti.

Posebno treba pomenuti da je Društvo 14.04.2022. godine dobilo **Vodnu dozvolu** od Uprave za vode (Br: 060-327/21-02013-227/4) kojom se utvrđuje da su objekti i postrojenja izgrađeni u skladu sa vodnom saglasnošću, a istom se utvrđuju način, uslovi i obim korišćenja voda, dozvoljene količine i granične vrijednosti, načini i uslovi ispuštanja otpadnih voda, način i uslovi skladištenja i ispuštanja opasnih i drugih materija koje mogu zagaditi vodu, kao i uslovi za druge djelatnosti odnosno radove kojima se utiče na vodni režim.

Društvo ni tokom 2023. godine nije imalo uvid u „Izveštaj mješovite komisije o vrijednosti investicije za projekat PPOV Budva“, koji su sačinili Opština Budva, „WTE Otpadne vode Budva“ d.o.o. Podgorica i Agencija Duhovnik. To u mnogo čemu otežava poslovne procese, planiranje istih, popis osnovnih sredstava, te uvid u kapital kojim Društvo upravlja. Pomak je svakako napravljen, budući da je izvršen upis vlasništva nad nepokretnostima na katastarskoj parceli 4298/1 KO Maine u korist Osnivača, te je sada moguće angažovati vještake sudske struke koji bi zvanično izvršili procjenu imovine.

IZVJEŠTAJ O RADU PO SLUŽBAMA

Kao što je navedeno Društvo obavlja rad kroz tri službe, te za svaku od navedenih precizira ciljeve i mjere poboljšanja, nakon čega se uporednom analizom dolazi do učinka i stepena učinka.

Tehnička služba

U godini koja je za nama na postrojenju za prečišćavanje otpadnih voda prerađeno je 5.692.468,00m³ vode, što je za 646.343,00 m³ više u odnosu na 2022. godinu. Količine ulazne vode i poređenje sa 2022.godinom prikazane su u *Tabeli 1.*

Ukupna tretirana voda			Procentualni rast
Godina	2023	2022	
Količina	5.692.468,00 m ³	5.046.125,00 m ³	12,81%

Tabela 1. Količine otpadne vode u 2023. i 2022. godini

Tokom procesa prečišćavanja sproveden je redovan monitoring koji podrazumijeva fizičko-hemijske i mikrobiološke analize:

1. ulazne vode;
2. prečišćene vode;
3. aktivnog mulja;
4. povratnog mulja;
5. istaloženog mulja;
6. dehidratisanog mulja;
7. filtrata iz procesa dehidratacije.

Pored internog monitoringa, sproveden je i monitoring od strane akreditovanih laboratorija i on obuhvata praćenje kvaliteta prečišćene vode, kvaliteta vazduha i mjerenje buke. Tokom 2023. godine kroz otvorene postupke javnih nabavki, na poslovima eksternog monitoringa angažovani su:

1. Centar za ekotoksikološka ispitivanja (CETI) za kontrolu izlazne vode (efluenta) za prvih 10 mjeseci 2023.godine;

2. Institut za javno zdravlje za kontrolu izlazne vode (efluenta) tokom novembra i decembra 2023.godine;
3. Centar za ekotoksikološka ispitivanja (CETI) za kontrolu kvaliteta vazduha;
4. Institut Sigurnost za ispitivanje nivoa buke.

Analiza rezultata internog monitoringa

1. Rezultati ispitivanja ulazne vode

Tokom 2023.godine analizirano je 68 uzoraka ulazne vode. Analizama je utvrđivano prisustvo: jedinjenja ugljenika, azota i suspendovanih materija. Vršena su mjerenja petodnevne biološke potrošnje kiseonika, hemijske potrošnje kiseonika, amonijaka, nitrata, nitrita, fosfora, ukupnog azota, sulfata, sulfida i suspendovanih materija.

Prosječne vrijednosti ispitivanih parametara su bile u granicama maksimalno dopuštenih koncentracija za ispuštanje vode u javnu kanalizaciju, osim prosječne vrijednosti za ukupan azot koja iznosi 55,27mg/l, a maksimalno dozvoljena koncentracija je 50mg/l. (*Pravilnik o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda Sl.CG. 056/19*). Takođe je evidentirano 12 prekoračenja u koncentracijama za ostale parametre (suspendovane čestice, hemijska potrošnja kiseonika i ukupan fosfor).

Osim prekoračenja u odnosu na koncentracije definisane navedenim pravilnikom, u ljetnjem periodu svakodnevno su postojala prekoračenja u odnosu na projektovane vrijednosti, tj. u odnosu na količine zagađujućih materija koje je moguće efikasno tretirati na postrojenju.

Kao i prethodnih godina izražene su velike razlike u sastavu i količini otpadne vode koja dolazi na postrojenje u toku ljetnje turističke sezone i u vansezonskom periodu.

Zbog svega navedenog proces na PPOV u Bečićima je bio preopterećen (*overloaded*) kako u tehnološkom smislu tako i u tehničkom (*rad procesne opreme na postrojenju i na pumpnim stanicama*). Prosječne vrijednosti parametara ulazne vode prikazane su u Tabeli 2.

Parametar	Broj analiza	Prosječna vrijednost na godišnjem nivou 2023. (mg/l)	Prosječna vrijednost na godišnjem nivou 2022. (mg/l)	% rast 2023/2022	Maksimalno dozvoljena vrijednost (mg/l)
BPK5	68	307,4	301.1	2,09	500
HPK	68	477,9	394.9	21,02	700
NH ₄ ⁺	68	32,89	33.15	-0,78	nije definisano
TP	68	6,33	5.93	6,74	10

SČ	68	313,7	287,3	9,19	500
TN	68	55,27	47,96	15,24	50

Tabela 2. Prosječne vrijednosti ispitivanih parametara ulazne vode u 2023.godini

2. Rezultati ispitivanja prečišćenene vode

Laboratorijska ispitivanja prečišćene otpadne vode uvijek se vrše na kompozitnim uzorcima koji se sakupljaju tokom 24 sata. Ispitivanjima se utvrđuju vrijednosti petodnevnne biohemijske potrošnje kiseonika (BPK5), hemijske potrošnje kiseonika (HPK), nitrata, nitrita, sulfata, sulfida, amonijaka, ukupnog azota (TN), ukupnog fosfora (TP) i suspendovanih materija (SČ). Pregled parametara izlazne vode prikazan je u Tabeli 3.

Parametar	Broj analiza	Broj prekoračenja	Prosječna vrijednost na godišnjem nivou 2023. (mg/l)	Prosječna vrijednost na godišnjem nivou 2022. (mg/l)	% rast 2023/2022	Maksimalno dozvoljena vrijednost (mg/l)
BPK5	158	28	19	11.8	61,02	25
HPK	162	19	61,5	50.7	21,3	125
NH ₄ ⁺	163	0	4,12	2.64	56,1	10
TP	166	144	2.63	2.18	20,64	2
SČ	216	119	104,3	44.4	134,91	35
TN	161	64	12,49	10.09	23,79	15

Tabela 3. Prosječne vrijednosti ispitivanih parametara izlazne vode u 2023.godini

Veliki broj analiziranih uzoraka nije imao zadovoljavajući kvalitet. Prekoračenja prosječnih koncentracija na godišnjem nivou su evidentirana za dva parametra, suspendovane čestice i ukupan fosfor. Medjutim osim ovih veliki broj prekoračenja je evidentiran i za ostale parametre.

Više je uzroka koji su doveli do prekoračenja:

- ⊕ Diskontinuitet u odvozu mulja sa postrojenja tokom cijele godine i konačan prekid evakuacije mulja iz sistema od novembra mjeseca
- ⊕ Nedovoljna efikasnost sistema za aeraciju, za koji je u toku javna nabavka Uprave za kapitalne projekte
- ⊕ Nedostatak sredstava za poboljšanje taloženja mulja (flokulanti)
- ⊕ Naprijed pomenuto preopterećenje u ulaznoj otpadnoj vodi

P.P.

3. Analize na liniji mulja

Tokom 2023.godine na liniji mulja je obradeno 17.193,00m³ mulja i dobijeno je 1.638,00m³ dehidratisanog mulja, prosječne suvoće 32,7%, koji je predat na zbrinjavanje.

Količina obradjenog viška mulja 2023. (m ³)		17193,00	
Količina dehidratisanog mulja (m ³)		Prosječna suvoća %	
2023.	2022.	2023.	2022.
1638	3668	32,7	30,95
% odnos 2023/2022		% odnos 2023/2022	
-55,34		5,65	

Tabela 4. Parametri obradjenog mulja na PPOV Budva

U cilju praćenja i upravljanja procesom radene su redovne analize na liniji mulja i iste su obuhvatale analize aktivnog mulja, povratnog mulja, istaloženog mulja, dehidratisanog mulja i filtrata iz procesa dehidratacije. Nije zabilježeno odstupanje od Pravilnika.

4. Mikrobiološke analize

Osim fizičko-hemijskih analiza, redovno su radene mikrobiološke analize aktivnog i povratnog mulja kao i drugih uzoraka (pjene sa aeracionih bazena i finalnih taložnika, efluenta i sl.) sa linije vode i linije mulja po potrebi.

Metoda mikrobiološke analize podrazumjeva:

- 1.Morfologiju flokula;
- 2.Kvalitativan i kvantitativan sastav prisutnih Protozoa i Metazoa;
- 3.Određivanje apsolutne brojnosti pričvršćenih cilijata brojanjem u Neubauer-ovoj komori;
- 4.Procjenju filamentoznog rasta, za subjektivnu procjenu obilja filamenata; **FI**
- 5.Identifikaciju prisutnih filamenata po Eikelboom-u;
- 6.Određivanje biološkog indexa aktivnog mulja; **SBI**
- 7.Prikaz rezultata i izvođenje zaključaka mikroskopske slike mulja;

	Kvalitet floka	Trend	F/M	FI	Dominantne Filamentozne vrste	Subdominantne Filamentozne vrste	SBI
januar	dobar	pozitivan	0,09	4	/	/	/
februar	dobar	nepromjenjen	0,08	3	Tip0041	M.Parvicella Tip 021N	/
mart	dobar	nepromjenjen	0,07	4	Tip0041	Tip 021N	/
april	srednji	negativan	0,13	4	Tip0041	Tipo21N Tip0581 Nostocoida limicola	7
maj	srednji	pozitivan	0,12	4	Tip021N	Tip0041 Tip0581 Nostocoida limicola	7
jun	srednji	negativan	0,07	4	Tip021N	Tip0092 Tip1851 Nostocoida limicola Tip0211	6
jul	loš	negativan	0,07	4	Tip0021N	Tip0092 Tip1851 Nostocoida limicola Tip0211	5
avgust	loš	negativan	0,11	4	Tip0092 Tip021N	Tip0041 Tip0211 Tip1851 Nostocoida limicola	4
septembar	loš	pozitivan	0,07	4	Tip0092 Tip021N	Tip0041 Tip0211 Tip1851 Nostocoida limicola	5
oktobar	srednji	negativan		4	Tip0092 Tip021N	Tip0211 Tip1851 Nostocoida limicola	4
novembar	loš	pozitivan		4	Tip0092 Tip021N	Tip0211 Tip1851 Nostocoida limicola	5
decembar	loš	negativan		4	Tip0092 Tip021N	Tip0211 Tip1851 Nostocoida limicola	5

Tabela 5. rezultati mikrobioloških analiza u 2023.godini

R.F.

Analiza rezultata akreditovanih laboratorija

1. Rezultati ispitivanja prečišćene vode

U periodu od 19.01. do 28.09. 2023. godine na praćenju kvaliteta prečišćene otpadne vode bio je angažovan Centar za ekotoksikološka ispitivanja (CETI), a od 28.11.do 28.12.2023. godine Institut za javno zdravlje Crne Gore (IJZCG). Ispitivani su kompozitni uzorci, uzimani svakih 15 dana, tokom 12 mjeseci. Monitoring je vršen u skladu sa članom 18 Zakona o komunalnim otpadnim vodama i u skladu sa Pravilnikom o monitoringu i vrednovanju rezultata kvaliteta i količine ispuštenog efluenta komunalnih i biološki razgradivih industrijskih otpadnih voda. Pregled parametara akreditovanih laboratorija prikazan je u *Tabeli 6.*

Parametar	Broj analiza	Broj prekoračenja	Prosječna vrijednost na godišnjem nivou 2023(mg/l)	Prosječna vrijednost na godišnjem nivou 2022(mg/l)	% rast 2023/2022	Maksimalno dozvoljena vrijednost mg/l
BPK5	20	0	5,13	10,15	-49,46	25
HPK	20	0	43,3	42,8	-1,17	125
TP	20	2	1,17	1,01	-15,84	2
SČ	20	1	13,67	23,6	42,07	35
TN	20	6	9,7	8,57	-13,18	15

Tabela 6. Prosječne vrijednosti ispitivanih parametara izlazne vode akreditovanih laboratorija tokom 2023.godine

2. Rezultati ispitivanja kvaliteta vazduha na postrojenju

Tokom 2023 godine ispitivanje kvaliteta vazduha vršio je Centar za ekotoksikološka ispitivanja. Kvalitet je praćen kroz četiri petnaestodnevna ciklusa, po jedan tokom zime, proljeća, ljeta i jeseni. Tokom sva četiri ciklusa kvalitet vazduha je bio u skladu sa propisanim normama i nisu evidentirana prekoračenja zakonom propisanih graničnih vrijednosti.

A. F.

3. Rezultati ispitivanja buke u životnoj sredini

Tokom 2023.godine ispitivanje buke u životnoj sredini vršio je Institut Sigurnost. Ispitivanje je vršeno u skladu sa Pravilnikom o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičnih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke (Sl.CG 60/11, 94/21).

Zaključak ispitivanja je da se konstantnim radom izvora zvuka na postrojenju stvara buka u životnoj sredini koja ne povećeva postojeći nivo buke u okolini za datu zonu u dnevnom i noćnom vremenskom intervalu preko dozvoljenih vrijednosti utvrđenih pravilnikom.

Sve analize akreditovanih laboratorija su objavljene na sajtu Društva i šalju se nadležnim subjektima na lokalnom i republičkom nivou.

Aktivnost na PPOV u tehničkoj službi

Aktivnosti na Postrojenju za prečišćavanje otpadnih voda u tehničkoj službi su sprovedene po programu tekućeg održavanja koji podrazumjeva:

1. Obilazak postrojenja za prečišćavanje otpadne vode, pumpnih stanica i vizuelna provjera rada uređaja, priliva i nivoa otpadne vode, aktivnog mulja i sl. (2 puta dnevno);
2. Kontrola i održavanje uređaja koja se sprovodi putem redovnih servisa definisanih programom W&I. Svaki pojedinačni servis sadrži odgovarajuću aktivnost. Servisi se dodjeljuju i izvršavaju na dnevnom nivou;
3. Automatsko upravljanje procesom, SCADA-a sistemom upravljanja na PPOV i pumpnim stanicama;
4. Redovan interni i eksterni monitoring koji podrazumjeva fizičko-hemijske i mikrobiološke analize ulazne vode, aktivnog mulja, povratnog mulja, istaloženog mulja, izlazne vode, dehidratiranog mulja i filtrata iz procesa dehidratacije. (Učestalost se sprovodi u skladu sa elaboratom i Zakonom , tj. 3 do 5 puta sedmično interni i 2 puta mjesečno eksterni monitoring);
5. Prikupljanje podataka, sačinjavanje izvještaja, popunjavanje obrazaca u skladu sa Zakonom (5 puta sedmično) i dostavljanje istih nadležnim organima;
6. Interno izvještavanje, sačinjavanje dnevnih, nedjeljnih, mjesečnih i godišnjih izvještaja koji se dostavljaju rukovodiocu tehničke službe i izvršnom direktoru;
7. Sačinjavanje plana o količini i načinu upravljanja otpadom (1 put za 3 godine), klasifikacija otpada, vođenje „Djelovodnika otpada“ (1 put mjesečno);
8. Sačinjavanje godišnjeg izvještaja o otpadu (1 put godišnje);

9. Uklanjanje viška mulja, dehidracija (8 ciklusa presa dnevno 5 dana u sedmici /ljeti; 4 ciklusa presa dnevno 5 dana u sedmici /zimi);
10. Prelazak na rad samo jedne linije u biološkom tretmanu prečišćavanja (prelazak na zimski režim rada) tj. punjenje iste pred ljeto i prelazak na ljetnji režim. (1 put godišnje);
11. Pranje filter presa rastvorom hlorovodonične kiseline (1 put godišnje) i pranje presa vodom. (po potrebi);
12. Održavanje finalnih taložnika:
 - čišćenje prelivne kreste i kanala (2 puta mjesečno ili po potrebi češće);
 - godišnje pražnjenje i čišćenje oba bazena i svih djelova taložnika;
13. Pražnjenje komore mastolova (1-2 puta godišnje, češće po potrebi);
14. Doziranje ferihlorida, kao dodatni hemijski tretman prečišćavanja otpadne vode (po potrebi);
15. Doziranje flokulanata (po potrebi);
16. Zaštita na radu se prati u skladu sa Zakonom i integrisanim menadžment sistemom.

Saglasno Planu održavanja i upotrebom programa **W&I** u 2023. godini urađeno je 3966 servisa. U toku 2023. je pored redovnih aktivnosti urađena zaštita gravitacionog cjevovoda u dijelu od rta Zavala prema kraju difuzora, postavljanjem 44 opteživača od naručenih 92. Svi dodatni kvarovi u tehničkom sektoru se unose u nedjeljni i mjesečni izvještaj tehničke službe, i ovdje navodimo neke od značajnijih popravki i aktivnosti u 2023. godini:

- Isporučeni rezervni djelovi Siemens;
- Isporučeno rotaciono tijelo za finalni taložnik;
- Isporučeni rezervni djelovi Andritz;
- Izvršena nabavka mobilna telefonija;
- Nabavka opteživača;
- Nabavka rezervnih djelova PLC od strane Siemens;
- Nabavka platna za filter prese;
- Završetak novog magacina;
- Asfaltiranje ispred novog magacina;
- Servis automatike agregata za pumpne stanice Zeps i Belvi- Stucke;
- Izmještanje ormarića za biofiltere na PS Budva i PS Zeps;
- Čišćenje i servisiranje klima uređaja;
- Preuzet otpad ulje i hemikalije od strane Hemosan doo;
- Nabavka četki za finalne taložnike;
- Instaliran novi merač protoka na ulazu u PPOV;
- Obuka tehnologa od strane dr. Bojane Vujović iz oblasti mikrobiologije;
- Pranje i kiseljenje presa;

- Zamijenjene četke na finalnim taložnicima i postavljene nove;
- Krenulo punjenje linije 1-prelazak na ljetnji režim rada;
- Nabavka radnih kola za pumpne stanice i njihova ugradnja;
- Havarija na PS Belvi;
- Urađen veliki servis na duvaljkama u mehaničkom tretmanu;
- U oktobru završeno pražnjenje linije 2 radi prelaska na zimski režim rada
- Servis busterske stanice Wilo
- Montirani frekventni regulatori na pumpnim stanicama Budva, Zeps i Belvi, ali nijesu pušteni u rad zbog finansijskih izdataka za izmjenu na SCADA sistemu
- Izvršena ugradnja novog redundantnog servera za SCADA sistem
- Ugradnja NAS servera za informacijski sistem
- Na aeratorima pored redovne kontrole ulja i masti, zamijenjeno 5 kućišta i na četiri zamijenjeni zupčanici reduktora

Postrojenje je od strane Uprava za vode do vodna dozvola 11.04.2022.godine, kao prvo postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda na teritoriji Crne Gore. Jedan od uslova je bio i postavljanje mjerača protoka ovjerenog od strane Zavoda za metrologiju. Nakon ugradnje mjerača protoka DN 600 na izlazu, u martu 2024. ugrađen je i mjerač DN600 na ulazu mehaničkog tretmana, takođe ovjeren od strane Zavoda.

U saradnji sa Opštinom urađen prijedlog za rekonstrukciju sistema aeracije i predat Upravi za kapitalne projekte, što je i uvršteno u njihov plan. Prvi poziv je bio neuspješan. Ponovo uvršten projekat u Plan javnih nabavki za 2024. godinu i u toku je njegova realizacija.

Urađen projekat bypass-a na PPOV za anuliranje uticaja atmosferskih voda na tehnološki proces. Projekat je revidovan i uvršten u Plan javnih nabavki osnivača za 2024. godinu.

Urađen i revidovan projekat havarijskog ispusta na pumpnoj stanici Belvi.

Osnivaču predložen plan nadogradnje SCADA sistema, koji će se realizovati kroz otvorene programe ili budžetom osnivača tokom 2024. godine.

Opština uspješno sprovela javni poziv za nabavku frekventnih regulatora za pumpne stanice i isporučeni i montirani u tri pumpne stanice.

Nabavka rezervnih djelova i servisa, saglasno zaključku SO Budva, uspješno završena saglasno jednostavnim nabavkama i Planu javnih nabavki (Flender, Hach, servis agregata, Siemens Andritz)

Društvo redovno godišnji vrši resertifikovalaciju integrisanog menadžment IMS sistem, ISO standardima 9001, 14001 i 45001, a takođe i interni audit.

Služba za opšte i pravne poslove

Tokom 2023. godine preduzete su sledeće aktivnosti:

1. Dana 3.4.2023.godine potpisan je Ugovor o povjeravanju obavljanja komunalnih djelatnosti broj 01-082/23-661/1 sa Opštinom Budva na period od tri godine. Shodno osnovnom ugovoru sledi potpisivanje odgovarajućih Aneksa.
2. Dana 6.9.2023.godine Sekretarijatu za urbanizam i održivi razvoj-Opština Budva predat je zahtjev za izdavanje urbanističko tehničkih uslova za privremen objekte na kat.parceli 4298/1 KO Maine. Postupak još uvijek nije okončan.
3. Dana 6.11.2023.godine upućen je na dalje postupanje Zahtjev za pokretanje postupka za brisanje upisanih tereta iz LN 746 KO Maine Sekretarijatu za zaštitu imovine. Postupak još uvijek nije okončan.
4. Kolektivni ugovor Društva broj 1820/1 od 22.12.2023.godine, a sve shodno izmjenama koje su uslovljene Granskom kolektivnom ugovoru za stambeno-komunalne djelatnosti (Sl.list Crne Gore 093/23)
5. U 2023.godini Društvu su dostavljena tri zahtjeva za slobodan pristup informacijama od strane Mreže za afirmaciju nevladinog sektora – Mans:
 - ⊗ Rješenje 51/1 od dana 13.1.2023.godine/odobren zahtjev za slobodan pristup;
 - ⊗ Rješenje 226/1 od dana 21.2.2023.godine/odbija se zahtjev za slobodan pristup;
 - ⊗ Rješenje 369/1 od dana 16.3.2023.godine/ odbija se zahtjev za slobodan pristup.
6. Dana 2.2.2023.godine izvršena je svojinska promjena u korist PPOV, Opština Budva na kat.parceli 4298/1 KO Maine, a sve shodno rješenju broj 954-104-U-4618/21-1.
7. U toku 2023.godine Odbor direktora održao je osam sjednica i to:
 - ⊗ Dana 19.1.2023.godine održana je XXI elektronska sjednica na kojoj je usvojen zapisnik sa XX sjednice i Pravilnik o korišćenju službenih mobilnih telefona;
 - ⊗ Dana 28.3.2023.godine održana je XXII sjednica na kojoj je usvojen zapisnik sa XXI sjednice i Iskaz o finansijskim pozicijama – Bilans stanja i Iskaz o poslovnom rezultatu Društva – Bilans uspjeha za 2022.godinu;
 - ⊗ Dana 18.5.2023.godine održana je XXIII sjednica na kojoj je usvojen zapisnik sa XXII sjednice. Na istoj sjednici razmatrana su tekuća pitanja koja se odnose na finansijsku situaciju i pripremu turističke sezone;
 - ⊗ Dana 29.5.2023.godine održana je XXIV sjednica na kojoj je usvojen zapisnik sa XXIII sjednice i Izveštaj o radu za 2022.godinu;

- ⊗ Dana 10.7.2023.godine održana je XXV sjednica na kojoj je usvojen zapisnik sa XXIV sjednice i doneta je Odluka o pokriću gubitaka za 2022.godinu, koja je dostavljena Opštini Budva dana 31.10.2023.godine;
- ⊗ Dana 23.10. 2023.godine održana je XXVI sjednica na kojoj je usvojen zapisnik sa XXV sjednice i prva izmjena Plana javnih nabavki za 2023.godinu;
- ⊗ Dana 5.12.2023.godine održana je XXVII elektronska sjednica na kojoj je usvojen zapisnik sa XXV sjednice i doneta odluka o pomoći za lečenje Bojane Mandrape, kao i odluka o isplati zimnice zaposlenima;
- ⊗ Dana 22.12.2023.godine održana je XXVIII sjednica na kojoj je usvojen zapisnik sa XXVII elektronske sjednice i Kolektivni ugovor Društva.

Služba za finansije i razvoj

Finansijski sektor se tokom 2023. godine bavio praćenjem usvojenog rashodnog budžeta, cash-flow analizom, te obezbjeđenjem legaliteta finansijskog poslovanja Društva. U cilju što adekvatnijeg utroška sredstava, utvrđeni su i redovno kontrolisani sistemi finansijske održivosti, a sve poštujući specifičnu vezu koju Društvo ima sa Osnivačem. Primarni cilj službe je svakako, kontinuirano bila transparentnost poslovanja. Dugoročno, služba je usmjerena na održavanje okvira za:

- ⊕ Održavanje finansijske stabilnosti i predviđanje iznenadnih budžetskih opterećenja;
- ⊕ Adekvatnu raspodjelu resursa za tekuća i buduća plaćanja;
- ⊕ Praćenje novčanih tokova dugoročno;
- ⊕ Maksimizaciju finansijske fleksibilnosti;
- ⊕ Održavanje poslovnih procesa kroz sprovođenje otvorenih postupaka javnih nabavki.

Prihodi Društva u periodu od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine iznose 1.312.022,49€³, od čega 99,87% čine poslovni prihodi, finansijski prihodi čine 0,00003%, dok ostali prihodi zauzimaju udio od 0,13%. U *Tabeli 5* prikazana je struktura prihoda.

PRIHODI "OTPADNE VODE" d.o.o. za 2023. godinu		
POSLOVNI PRIHODI	1.312.022,49	99,87%
Prihodi od izvršenih usluga	1.294.300,80	
Prihodi od dotacija	4.998,69	
Prihodi od donacija	11.910,50	
Prihodi na osnovu ostalih prava	812,50	
FINANSIJSKI PRIHODI	0,45	0,00003%
Drugi prihodi kamata	0,45	
OSTALI PRIHODI	1.694,00	0,13%
Prihodi od aktiviranja garancija	1.694,00	
UKUPAN PRIHOD	1.313.716,94	100%

Tabela 5. Struktura prihoda shodno vrsti usluga

Rashodi Društva u periodu od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine, prikazani su u *Tabeli 6.* i za navedeni period iznosili su 1.312.873,28€, od čega su poslovni rashodi imali udio od 99,49%, finansijski rashodi udio od 0,43%, a ostali rashodi udio od 0,08%.

³ Prihodi su prikazani bez uračunatog PDV-a.

RASHODI "OTPADNE VODE" DOO za 2023. godinu		
POSLOVNI RASHODI	1.312.873,28	99,49%
Troškovi materijala	509.231,90	
Troškovi zarada, nakn. zarada i ostali lični rashodi	556.019,34	
Troškovi proizvodnih usluga	115.614,42	
Troškovi amortizacije i rezervisanja	38.918,61	
Nematerijalni troškovi	93.089,01	
FINANSIJSKI RASHODI	5.640,54	0,43%
Rashodi zateznih kamata	5.192,61	
Rashodi kamata po obavezama za poreze i doprinose	452,18	
OSTALI RASHODI	1.079,71	0,08%
UKUPNO	1.319.593,53	100%

Tabela 6. Prikaz ukupnih rashoda shodno strukturi

Nakon prikaza ukupnih prihoda i rashoda za period od 01.01.2023. godine do 31.12.2023. godine, u *Tabeli 7* u nastavku dajemo prikaz bilansa uspjeha za navedeni period.

POSLOVNI PRIHODI	1.312.022,49
Prihodi od izvršenih usluga	1.294.300,80
Prihodi od dotacija	4.998,69
Prihodi od donacija	11.910,50
Prihodi na osnovu ostalih prava	812,50
FINANSIJSKI PRIHODI	0,45
Drugi prihodi kamata	0,45
OSTALI PRIHODI	1.694,00
Prihodi od aktiviranja garancija	1.694,00
UKUPAN PRIHOD	1.313.716,94
POSLOVNI RASHODI	1.312.873,28
Troškovi materijala	509.231,90
Troškovi zarada, nakn. zarada i ostali lični rashodi	556.019,34
Troškovi proizvodnih usluga	115.614,42
Troškovi amortizacije i rezervisanja	38.918,61
Nematerijalni troškovi	93.089,01
FINANSIJSKI RASHODI	5.640,54
Rashodi zateznih kamata	5.192,61
Rashodi kamata po obavezama za poreze i doprinose	452,18
OSTALI RASHODI	1.079,71
UKUPNO	1.319.593,53

Rezultat prije oporezivanja	-5.876,59
Poreski rashod perioda	-358,00
NETO GUBITAK	-5.518,59

Tabela 7. Bilans uspjeha

Vertikalna analiza

U Tabeli 8. i Tabeli 9. prikazane su vertikalne analize, preciznije učešće pojedinačnih bilansnih stavki u odnosu na unaprijed određene stavke Bilansa uspjeha i Bilansa stanja za 2023. i 2022. godinu.

Pozicija	01.01.2023.	01.01.2022.	Vertikalna analiza bilansa uspjeha	
	– 31.12.2023.	– 31.12.2022.	2023.	2022.
I Ukupni prihodi	1.313.717	881.061	100%	100%
Prihodi od prodaje - neto prihod (60 i 61)	1.294.301	878.505	98,52%	99,71%
Ostali prihodi iz poslovanja (64 i 65)	17.722	2.184	1,35%	0,25%
Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite - (662, 663, 664, 669 - dio)	1.694	372	0,13%	0,04%
II Ukupni rashodi	1.319.594	935.842	100%	100%
Troškovi poslovanja (50, 51, 53, 54 (dio), 55, 540)	756.854	407.463	57,36%	43,54%
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (52 (dio))	556.019	523.719	42,14%	55,96%
Ostali rashodi iz poslovanja (57, 591, 592)	1.080	3.636	0,08%	0,39%
Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite – (562, 563, 564 i 569)	5.641	1.024	0,43%	0,11%

Tabela 8. Vertikalna analiza Bilansa uspjeha (u periodu od 01.01.2023 do 31.12.2023. u odnosu na period od 01.01.2023. do 31.12.2023.)

U tabeli su kao 100% polazne stavke prikazani *Ukupni prihodi* i *Ukupni rashodi* za isti period za 2023. i 2022. godinu zaključno na dan 31.12. a zatim je prikazano procentualno učešće pojedinih stavki u ukupnom iznosu za pomenuti period.

Posmatrajući 2023. godinu iz prethodne tabele se može zaključiti da:

- ☉ Najveće učešće u Ukupnim prihodima zauzimaju Prihodi od prodaje (Prihodi od usluga tekućeg i operativnog održavanja) u iznosu od 98,52%;

D. A.

- ⊕ Ostali prihodi iz poslovanja (ostali prihodi po osnovu povraćaja poreza, doprinosa i taksa, ostali nepomenuti prihodi i prihodi - ispravke grešaka ranijih godina) zauzimaju zanemarljiv udio u Ukupnim prihodima u iznosu od 1,35%;
- ⊕ Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike, i efekti ugovorene zaštite (drugi prihodi kamata i drugi finansijski prihodi) u iznosu od 0,13%;
- ⊕ Najveće učešće u Ukupnim rashodima zauzimaju Troškovi poslovanja (Nabavna vrijednost prodane robe i troškovi materijala, Ostali troškovi poslovanja i Amortizacija) u iznosu od 57,36%;
- ⊕ Značajno učešće u Ukupnim rashodima imaju i zarada, naknada zarada i ostalih ličnih primanja u iznosu od 42,14%;
- ⊕ Zanemarljiv udio u Ukupnim rashodima imaju Ostali rashodi iz poslovanja (Troškovi u neposlovne svrhe, Troškovi koji nisu dokumentovani i Drugi nepomenuti rashodi) u iznosu od 0,39%.
- ⊕ Takođe, udio u ukupnim rashodima imaju Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite u iznosu od 0,11%.

Pozicija	31.12. 2023.	31.12. 2022.	Vertikalna analiza bilansa stanja	
			2023.	2022.
I Ukupna aktiva	579.609	444.878	100%	100%
Neplaćen upisan kapital (00)	1	1	0,00%	0,00%
Stalna imovina (011, 014, 023, 026 i 029)	178.460	194.128	30,79%	43,64%
Obrtna imovina (10, 15, 27, 21, 22 (osim 223), 24)	401.148	250.749	69,21%	56,36%
II Ukupna pasiva	579.609	444.878	100%	100%
Kapital (30, 33011, 341)	370.663	376.181	63,95%	84,56%
Odložene poreske obaveze (498)	1.756	2.114	0,30%	0,48%
Kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze (433,434, 481)	207.190	66.583	35,75%	14,97%

Tabela 9. Vertikalna analiza Bilansa stanja (na dan 31.12.2023. odnosno 31.12.2022.)

U prethodnoj tabeli su kao 100 % stavke prikazane *Ukupna aktiva* i *Ukupna pasiva* za 2023. i 2022. na dan 31.12., a zatim je prikazano procentualno učešće pojedinih stavki u ukupnom iznosu.

Posmatrajući 2023. godinu iz prethodne tabele se može zaključiti da:

- ⊕ Najveći udio u Ukupnoj aktivni zauzima Obrtna imovina (Zalihe, Kratkoročna potraživanja i Gotovina na računima i u blagajni) u iznosu od 69,21%;
- ⊕ Stalna imovina (Nematerijalna ulaganja, Postrojenja i oprema, Ostala ugrađena oprema, alati i oprema i Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva) zauzima 30,79% u Ukupnoj aktivni;

D.P.

- ⊗ Zanemarljiv udio u Ukupnoj aktivi ima stavka Neplaćen upisan kapital, s obzirom da je po Zakonu o privrednim društvima minimalni osnivački ulog za Društvo sa ograničenom odgovornošću 1€.

Horizontalna analiza

U Tabeli 10. i Tabeli 11. prikazane su horizontalne analize, preciznije promjene pojedinačnih stavki u Bilansu uspjeha i Bilansu stanja u tekućoj godini u poređenju sa prethodnom godinom. Razlika je izražena u apsolutnom i relativnom iznosu.

Pozicija	01.01.2023.	01.01.2022.	Horizontalna analiza bilansa uspjeha	
	31.12.2023.	31.12.2022.	Apsolutna razlika	Procentualna razlika
I Ukupni prihodi	1.313.717	881.061	432.656	49,11%
Prihodi od prodaje - neto prihod (60 i 61)	1.294.301	878.505	415.796	47,33%
Ostali prihodi iz poslovanja (64 i 65)	17.722	2.184	15.538	711,43%
Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite - (662, 663, 664, 669 - dio)	1.694	372	1.322	355,50%
II Ukupni rashodi	1.319.594	935.842	383.752	41,01%
Troškovi poslovanja (50, 51, 53, 54 (dio), 55, 540)	756.854	407.463	349.391	85,75%
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (52 (dio))	556.019	523.719	32.300	6,17%
Ostali rashodi iz poslovanja (57, 591, 592)	1.080	3.636	-2.556	-70,31%
Rashodi po osnovu kamara, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite – (562, 563, 564 i 569)	5.641	1.024	4.617	450,83%

Tabela 10. Horizontalna analiza Bilansa uspjeha (na dan 31.12.2023. / 31.12.2022.)

Posmatrajući 2023. u odnosu na 2022. godinu, iz prethodne tabele se može zaključiti da:

- ⊗ Prihodi od prodaje (Prihodi od usluga tekućeg i operativnog održavanja) su se povećali za 47,33%;
- ⊗ Ostali prihodi iz poslovanja (Ostali prihodi po osnovu povraćaja poreza, doprinosa i taksa, ostali nepomenuti prihodi i prihodi - ispravke grešaka ranijih godina) su manji u odnosu na uporedni period za 711,43%;
- ⊗ Ukupni prihodi su se povećali za 49,11%;

D. P.

- ⊗ Usled većeg obima poslovanja, Troškovi poslovanja (Nabavna vrijednost prodane robe i troškovi materijala, Ostali troškovi poslovanja i Amortizacija) povećali su se u ukupnosti za 85,75%;
- ⊗ Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi su se povećali i to u iznosu od 6,17%;
- ⊗ Ukupni rashodi su se povećali za 41,01%.

Pozicija	31.12. 2023.	31.12. 2022.	Horizontalna analiza bilansa stanja	
			Apsolutna razlika	Procentualna razlika
I Ukupna aktiva	579.609	444.878	134.731	30%
Neplaćen upisan kapital (00)	1	1	0	0%
Stalna imovina (011, 014, 023, 026 i 029)	178.460	194.128	-15.668	-8%
Obrtna imovina (10, 15, 27, 21, 22 (osim 223), 24)	401.148	250.749	150.399	60%
II Ukupna pasiva	579.609	444.978	134.631	30%
Kapital (30, 33011, 341)	370.663	376.181	-5.518	-1%
Odložene poreske obaveze (498)	1.756	2.214	-458	-21%
Kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze (433,434, 481)	207.190	66.583	140.607	211%

Tabela 11. Horizontalna analiza Bilansa stanja (na dan 31.12.2023., odnosno 31.12.2022.)

Posmatrajući 2023. u odnosu na 2022. godinu, iz prethodne tabele se može zaključiti da:

- ⊗ Neplaćen upisan kapital je ostao nepromijenjen;
- ⊗ Stalna imovina se smanjila za 8%
- ⊗ Obrtna imovina se povećala za 60,00%;
- ⊗ Ukupna aktiva se povećala za 30,00%;
- ⊗ Kapital se smanjio za 1%;
- ⊗ Odložene poreske obaveze (poreska amortizacija) se smanjila za 21,00%;
- ⊗ Kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze su se povećale za 211%.

Pozicija	01.01.2023.	01.01.2022.
	-	-
	31.12.2023.	31.12.2022.
(1) Ukupni prihodi	1.313.716,94	881.061,00
(2) Ukupni rashodi	1.319.593,53	935.842,00
(1-2) Dobitak prije oporezivanja	-5.876,59	-54.781,00

Tabela 12. Rezultat fiskalnog perioda

AP

U *Tabeli 12.* prikazan je rezultat fiskalnog perioda prije oporezivanja (dobit) za 2023. fiskalnu godinu i uporedno za prethodnu godinu. Društvo je 2023. godine prihodovalo 1.313.716,94€, a rashodovalo 1.319.593,53. Tako da, na dan 31.12.2023. godine rezultat prije oporezivanja u negativnom iznosu, i to 5.876,59€.

Uzevši u obzir činjenicu da Društvo treba da posluje kao neprofitno preduzeće, te nakon stabilizacije poslovanja i odnosa na relaciji Društvo – Osnivač, došlo je do racionalizacije finansijskih priliva, u konačnosti je Plan rada i finansijski plan za 2023. godinu ispunjen u većoj mjeri od planiranog obima. Ovaj zaključak se nameće iz činjenice da je Društvo prihodovalo 1.313.716,94€, a rashodovalo 1.319.593,53€ u periodu od 01.01.2023. do 31.10.2023. godine, pa je gubitak izosio -5.876,59€. To je poslovna praksa koju ne treba nužno izbjegavati, jer ukazuje na to da je Društvo sa svojim prihodima raspolagalo na način da obezbijedi nesmetan tok poslovnih procesa postrojenja, te sa te strane adekvatno utrošilo sredstva uplaćena od strane Osnivača.

SWOT analiza

SWOT analiza razvijena je kao sredstvo sistemske analize odnosa internih prednosti (S – Strength) i slabosti (W – Weaknesses), te eksternih povoljnih prilika (O – Opportunities) i prijetnji (T – Threats). Na toj se osnovi formira SWOT matrica sa četiri strateške alternative.

Standardi ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, itd. eksplicitno ne zahtijevaju ovu vrstu analize; oni zahtijevaju razumijevanje po više osnova relevantnih eksternih i internih pitanja, zahteva zainteresovanih strana; utvrđen predmet i područje primjene koji dolazi kao informisana odluka itd.

Dakle – SWOT analiza je samo jedan od mogućih „puteva“ kojima će organizacija ići sa ciljem da ostvari relevantne informacije, koje se, a u zavisnosti od potreba organizacije, mogu saopštiti unutar zasebnih zapisa, tabela integrisanih u različite izveštaje, kao dio dokumentacije koji saopštava odsjek strateške analize ili top menadžment, unutar različitih dinamičkih baza koje služe za podršku odlučivanju, u priručnicima različitih funkcija i/ili standarda i/ili na bilo koji način za koji smatra da je za nju najadekvatniji.

Prateći dobru praksu, Društvo kontinuirano vrši analizu, planiranje i praćenje strateških ciljeva:

- ☉ *Snage su oranizacioni činiooci zbog kojih je Društvo konkurentnije na tržištu u odnosu na druge slične organizacije. To je resursna prednost i distinktivna kompetencija koja organizaciju čini superiornom u zadovoljavanju tržišta i potrošača, čime joj direktno daje komparativnu prednost u odnosu na druge slične učesnike na tržištu. Snage nastaju iz posjedovanja jedinstvenih resursa i kompetencija koje organizacija ima, načina njihove upotrebe i upravljanja istim u svrhu postizanja ciljeva. Snage se kontinuirano analiziraju i utvrđuju u odnosu na sposobnost zadovoljavanja zahtjeva Osnivača i potreba potrošača, odnosno uključuju kontinuirano eksternu i internu perspektivu posmatranja;*

A. P.

- ⊗ *Slabosti su ograničenja u jednom ili više područja organizacije Društva, resursima i kompetencijama koji sprječavaju postizanje dobrih rezultata u odnosu na konkurente, te umanjuju sposobnost konkurentnosti;*
- ⊗ *Prilike su krucijalne, povoljne situacije u poslovnom okruženju Društva, koje nedvosmisleno omogućavaju da se pojača konkurentna pozicija i prednost. Trendovi i promjene u okolini uvijek su izvor prilika za Društvo;*
- ⊗ *Prijetnje su nepovoljne situacije u okolini organizacije, tačnije prepreke za ostvarivanje željene pozicije Društva, te potencijalno ugrožavaju konkurentsku sposobnost.*

<i>Strength</i>	<i>Weaknesses</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Mlad tim u Društvu i iskusan tim spoljnih saradnika; 2. Održavanje mreže kontakata sa drugim privrednim društvima u Zemlji i van nje, sa akcentom na partnere koji su od krucijalnog značaja za nabavku rezervnih djelova ugrađenih u postrojenje; 3. Kontinuiran kvalitet usluge; 4. Sposobnost donošenja brzih odluka u kriznim situacijama. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zavisnost od lokalne samouprave; 2. Nestabilan cash flow; 3. Izvoz mulja u inostranstvo; 4. Nedovoljno iskustvo u pojedinim oblastima djelovanja; 5. Nedovoljna inicijativa zaposlenih za dodatnom edukacijom i usavršavanjem; 6. Opadanje timskog duha na nivou organizacije.
<i>Opportunities</i>	<i>Threats</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Svijest o značaju zaštite životne sredine; 2. Mogućnost dodatne edukacije i sticanja znanja; 3. Poboljšanje procesa kroz usvajanje <i>know-how</i> tehnologija; 4. Razvoj novih proizvoda i usluga; 5. Ubrzane investicije na nivou lokalne samouprave i u Zemlji; 6. Povećanje kapaciteta postrojenja; 7. Promovisanje održivog razvoja kroz poslovanje Društva. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nedostatak znanja i iskustva zaposlenih; 2. Negativni ekonomski trendovi u Zemlji i inostranstvu; 3. Stvaranje negativne reputacije i nezadovoljstva građana; 4. Ekološka šteta; 5. Flukutacija stručnog kadra; 6. Smanjen obim potencijalnih projekata.

P.P.

Mogući faktori za analizu	
<i>Interni</i>	<i>Externi</i>
<p>1. Marketing planiranje</p> <ul style="list-style-type: none"> ⊗ Kvalitet kanala distribucije; ⊗ Istraživanje tržišta; ⊗ Broj žalbi; ⊗ Komunikacija sa građanima; ⊗ Ažurnost u rješavanju spornih situacija; ⊗ Usmjerenost na krajnjeg korisnika. <p>2. IS na nivou top menadžmenta</p> <ul style="list-style-type: none"> ⊗ Brzina dobijanja odgovora; ⊗ Kvalitet postojećih informacija; ⊗ Sistem usmjeren ka održavanju dobre komunikacije sa nadležnim skeretarijatom. <p>3. Top menadžment</p> <ul style="list-style-type: none"> ⊗ Vještine; ⊗ Usaglašenost sa sistemom; ⊗ Sistem vrijednosti; ⊗ Iskustvo; ⊗ Koordinacija napora. <p>4. Operativnost</p> <ul style="list-style-type: none"> ⊗ Kontrola procesa; ⊗ Kontrola kapaciteta; ⊗ Postrojenje i oprema; ⊗ Kontrola inventara; ⊗ Kontrola kvaliteta; ⊗ Efikasnost korišćenja energije. <p>5. Finansije</p> <ul style="list-style-type: none"> ⊗ Finansijska kontrola; ⊗ Planiranje; ⊗ Poreska politika. <p>6. Ljudski resursi</p> <ul style="list-style-type: none"> ⊗ Sposobnost zaposlenih; ⊗ Sistem zaposlenih; ⊗ Fluktuacija zaposlenih; ⊗ Moral zaposlenih. 	<p>1. Društvene promjene</p> <ul style="list-style-type: none"> ⊗ Povećanje broja korisnika; ⊗ Promjena svijesti potrošača; ⊗ Turistička sezona. <p>2. Zakonodavstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> ⊗ Uticaj legislative na proizvodne troškove; ⊗ Uvođenje novih prioriteta u sistemu zaštite životne sredine; ⊗ Preusmjeravanje novca za razvoj javnih preduzeća u okviru lokalne samouprave. <p>3. Ekonomske promjene</p> <ul style="list-style-type: none"> ⊗ Fluktuacija cijena kod dobavljača osnovnih sirovina i usluga za nesmetano funkcionisanje postrojenja. <p>4. Promjene na svjetskom tržištu</p> <ul style="list-style-type: none"> ⊗ Usvajanje novih tehnologija - uticaj na poziciju troškova, kvalitet proizvoda; ⊗ Zastarjelost tehnologije i opreme koja se koristi u procesu rada. <p>5. Dobavljači</p> <ul style="list-style-type: none"> ⊗ Promjene u cijeni – uticaj na cijene, potražnju, doprinos; ⊗ Promjene nabavke - uticaj na proizvodne procese, investicione zahtjeve; ⊗ Promjene u broju dobavljača, uticaj na troškove, dostupnost.

Ciljevi analize		
<i>Faktori/ Oblasti za razmišljanje i analizu</i>	<i>Reakcija</i>	<i>Ocjena⁴ prioriteta</i>
Snaga Društva se identifikuje putem kontinuiranog dijaloga sa Osnivačem i dobavljačima.	1. Mogućnost finansiranja od strane međunarodnih institucija (pored lokalne samouprave);	4
Pokazatelji za identifikovanje snage spadaju u jednu od četiri različite kategorije.	2. Adekvatan i kompetentan kadar za upravljanje postrojenjem;	5
1. Snažne finansije znače prednost u odnosu na konkurenciju. Važni faktori u tom smislu uključuju:	3. Uspostavljanje poslovanja u skladu sa standardom za zaštitu životne sredine;	4
☉ Vješto manevrisanje;	4. Pokretanje projekata u cilju održivog razvoja;	4
☉ Pristup dugoročnim ulaganjima i inostranim sredstvima.	5. Komunikacija sa klijentima i analiza njihovog zadovoljstva;	3
2. Marketing je ključ našeg uspjeha. Poslovanje je organizovano tako da doprinosi:	6. Komunikacija sa organizacijama koje mogu predstaviti mišljenja i zabrinutosti građana;	3
☉ Dobroj reputaciju i jakom brendu kom težimo;	7. Sposobnost upravljanja u teškim situacijama;	5
☉ Dobroj korisničkoj usluzi;	8. Sposobnost donošenja brzih odluka;	4
☉ Vještom kadru;	9. Brza administracija;	4
☉ Promociji zaštite životne sredine i održivog razvoja.	10. Adekvatna oprema za rad;	5
3. Upravljačke i kadrovske vještine obezbjeđuju važnu potporu za uspjeh. Pod ovim, generalno, uključujemo sledeće faktore:	11. Adekvatna obučenost kadra za rad i upravljanje opremom;	5
☉ Sposobnost upravljanja u teškim situacijama;	12. Dobri odnosi sa dobavljačima;	5
☉ Sposobnost donošenja brzih odluka;	13. Pozitivna radna atmosfera među zaposlenima i privrežnost	5
☉ Uspješno regrutovanje zaposlenih, kao i efektivan trening i razvoj istih;		
☉ Dobra motivacija i moral;		

⁴ Prioritet se ocjenjuje prema važnosti, od 1 - najmanje važno do 5 - od izuzetne važnosti

<ul style="list-style-type: none"> ⊗ Efikasna administracija. <p>4. Snage u procesu usluga uključuju stalno usavršavanje povjerilačkog odnosa sa Osnivačem, a samo Društvo ostvaruje korist putem ulaganja nadležnog sekretarijata u:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⊗ Modernizaciju postrojenja; ⊗ Adekvatnu opremu i redovno održavanje 	<p>organizaciji kroz dobre radne uslove.</p>	
<p>Slabosti su takođe identifikovane kroz gore navedene 4 kategorije, pa time:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Loše upravljanje finansijama može da rezultira nepovoljnom pristupačnošću fondovima koji su nam potrebni za investiranje u razvoj i unapređenje poslovanja uopšte. 2. Nedostatak fokusiranosti na tržište, te isključiva orjentisanost na održavanje postrojenja u stanju operativnosti dugoročno vode do: <ul style="list-style-type: none"> ⊗ Nereagovanja na zahtjeve potrošača; ⊗ Ograničene ili zastarjele načine izvršenja usluga; ⊗ Osećaja ugodnosti i neinoviranja procesa; ⊗ Pretjeranog oslanjanja na nekoliko stalnih dobavljača. 3. Upravljačke i kadrovske slabosti su često teške za prepoznavanje i samim tim se teško prihvataju. S tim u vezi, detektuje se: <ul style="list-style-type: none"> ⊗ Neuspjeh u delegiranju i obuci nasljednika; ⊗ Ekspertize i kontrola zaključani u nekolicini ključnih zaposlenih; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ograničenost ponude dobavljača; 4 2. Nedostatak inovativnosti; 5 3. Zavisnost od relokacije sredstava; 5 4. Neadekvatno delegiranje odgovornosti; 4 5. Nedovoljna spremnost za preuzimanje datih odgovornosti; 5 6. Nedovoljno obučenog kadra; 4 7. Specifičnost djelatnosti. 5 	

<ul style="list-style-type: none"> ⊗ Nesposobnost prihvatanja savjeta koji je došao od strane top menadžmenta ili nekog spoljnog saradnika. <p>4. Slaba efikasnost procesa, u biti uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⊗ Zastarjelu opremu; ⊗ Poslovanje dugoročno vezano za dobavljače koji odlažu održavanje opreme i nabavku djelova za predmetne servise 		
<p>Šanse su eksterne promjene u Društvu koje pružaju šansu da dobro vođeni procesi mogu biti naša konkurentska prednost:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⊗ Poboljšanje usluge krajnjim korisnicima, ili nova prednost koja je zadobijena preko njih; ⊗ Poboljšani ugovori o snabdijevanju, poput snabdevanja <i>just-in-time</i> ili <i>outsourcing</i> sporednih aktivnosti; ⊗ Šansa za regrutaciju ključnih zaposlenih; ⊗ Šansa za razvoj poslovanja sa ciljem održivog razvoja; ⊗ Šansa za razvoj i obučavanje kadrova; ⊗ Šanse za saradnju sa inostranim kompanijama za razvoj poslovnog procesa; ⊗ Šansa za promociju poslovanja uz zaštitu životne sredine. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pokretanje projekata u okviru organizacije sa ciljem održivog razvoja; 2. Konstantno obučavanje zaposlenih; 3. Mogućnost povećanja broja zaposlenih; 4. Održavanje postojeće saradnje sa inostranim dobavljačima; 5. Poštovanje procesa i poslovanje u skladu sa procedurama za zaštitu životne sredine. 	<p>5</p> <p>5</p> <p>3</p> <p>4</p> <p>5</p>
<p>Prijetnje su promjene koje uključuju Društvo i pojedince i direktno utiču na poslovanje, te mogu da imaju dalekosežne posljedice, na primjer:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⊗ Gubitak značajnog dobavljača; ⊗ Loši odnosi sa jednim ili grupom distributera; ⊗ Neuspjeh dobavljača da odgovore na zahtjevan kvalitet; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gubitak značajnog dobavljača; 2. Nedostatak investicija 3. Nedostatak materijala za izvršenje usluge; 4. Kvar na opremi može izazvati preveliku štetu u pogledu zaštite životne sredine; 	<p>5</p> <p>5</p> <p>4</p> <p>5</p>

<ul style="list-style-type: none"> ⊗ Povećanje cijena od strane dobavljača; ⊗ Kruto tržište radne snage, vodi ka teškoćama u regrutovanju novih, sposobnih i obučenih radnika; ⊗ Legalni mehanizmi (tužba od strane korisnika); ⊗ Nedovoljno sredstava od strane lokalne samouprave ili investitora; ⊗ Kvar na opremi i nemogućnost popravke; ⊗ Političke, pravne ili regulatorne promjene; ⊗ Ekonomski trendovi; ⊗ Društveni razvoj. Povećanje broja stanovnika i truristička sezona; ⊗ Nemogućnost povećanja kapaciteta; ⊗ Nove tehnologije. Na primjer, tehnologije koje čine uslugu zastarjelim ili konkurentima daju prednosti; ⊗ Povrede na radu. 	<ol style="list-style-type: none"> 5. Nemogućnost popravke; 6. Promjena zakona, nepovoljnih za razvoj preduzeća; 7. Nemogućnost povećanja kapaciteta sa porastom broja stanovnika i u toku turističke sezone; 8. Nespremnost za vanredne situacije; 9. Neažurnost i neinformisanost o novim načinima za razvoj usluga u vidu nove opreme i tehnologije; 10. Opasnost i izloženost toksičnim materijalima zaposlenih na radnom mjestu. 	<p>4</p> <p>3</p> <p>4</p> <p>4</p> <p>4</p> <p>5</p>
--	---	---

P.P.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREDLOG MJERA

Izveštaj predstavljen po službama imao je za cilj transparentnost realizacije planiranih aktivnosti Društva kroz praćenje ishoda poslovnih procesa, a sve u cilju optimizacije i unapređenja rada postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Budvi. S tim u vezi, u koordinaciji sa Izvršnim direktorom, potpisani su Ugovori sa firmom „Mobes Monte“ d.o.o. Podgorica o implementaciji integrisanog sistema menadžmenta i to: *ISO 9001:2015* (Sistem upravljanja kvalitetom) – Ugovor broj 4 od 10.01.2022. godine u iznosu od 5.747,50€ sa uračunatim PDV-om, *ISO 14001:2015* (Sistem menadžmenta zaštite životne sredine) i *ISO 45001:2018* (Sistem menadžmenta bezbjednosti i zdravlja na radu) – Ugovor broj 395 od 04.03.2022. godine u iznosu od 5.745,50€ sa uračunatim PDV-om. Navedeno za cilj ima povećanje efikasnosti poslovanja Društva kroz veću konzistentnost i štedljivost proizvodnog procesa, a samim tim i povećava kredibilitet Društva među građanima Budve.

Dugoročno se planira uvođenje naplate usluga rada postrojenja preko adekvatne pozicije na računu “Vodovod i kanalizacija” d.o.o. Budva, te potpuno rasterećenje Osnivača u pogledu finansiranja Društva.

U godini koja je za nama, redovni sastanci sa Osnivačem u vidu izvještavanja o radu i sanaciji procesa dijela, dovelo je do stabilizacije finansijskih priliva, a samim tim i do stabilizacije poslovnih procesa uopšte. Na samom postrojenju, ali i pripadajućim pumpnim stanicama, s tim u vezi, izvršen je niz servisa, kupljena je značajna količina rezervnih djelova, te je sezona 2023.godine dočekanu u potpuno ispravnom stanju. Ovo je značajno naglasiti, budući da je zatečeno stanje ukazivalo na niz problematičnih tačaka kako na postrojenju, tako i na pumpnim stanicama.

Sve tri pumpne stanice su u potpunosti sanirane i sredene. Nabavljena je značajna količina rezervnih djelova i problematične servisne tačke su popravljene. Kako bi postrojenje i stanice funkcionisali nesmetano, tokom 2023.godine izvršena je kupovina u vrijednosti od još 81.646,88€ (sa uračunatim PDV-om) rezervnih djelova putem nabavki, odnosno izuzeća. Prvenstveno, tu treba izdvojiti nabavku rezervnih djelova za potrebe filter prese, djelove za potrebe elektroenergetskog i PLC sistema, te pumpu za fekalnu vodu za PS Belvi. Ovo se posebno apostrofira jer su svi navedeni djelovi bili na spisku alata i inventara koje je preduzeće “WTE Otpadne vode Budva” d.o.o. Podgorica bilo u obavezi da ostavi na postrojenju kako bi isto nesmetano radilo u prve dvije godine poslovanja Društva.

Predlažu se alternativni izvori finansiranja, u vidu IPA projekata i projekata koje finansira Evropska unija kroz Ekonomski i investicioni plan za zapadni Balkan. Pomenutim projektom kroz EU Enlargement opredijeljeno je 9 milijardi eura kroz IPA III liniju za period 2021-2027 godine. Ključna *oblast 7* odnosi se na upravljanje otpadom i otpadnim vodama i implicira da će biti uspostavljen integrisan regionalni sistem upravljanja otpadom u Albaniji, Crnoj Gori, Sjevernoj Makedoniji i Srbiji, a istovremeno će se zatvarati deponije koje ne ispunjavaju standarde. Istom oblašću, pružiće se podrška uspostavljanju odgovarajućih sistema za nadgledanje vazduha i vode i sprečavanje mjera zagađenja. S tim u vezi, predlaže se što hitnije iznalaženje rješenja za smanjenje količine otpadnog mulja koji se izvozi, a samim tim i smanjenje troškova po navedenom osnovu. Nedvosmisleno, u dogovoru sa Osnivačem, ovaj dio mora biti apostrofirano kao primarna tačka za unapređenje procesa. Treba istaći da je veoma važno što hitnije riješiti imovinsko pravne odnose, da bi se kroz čistu dokumentaciju moglo aplicirati za IPA projekte i ostale alternativne izvore finansiranja. Takođe, u cilju smanjenja troškova električne energije koji predstavlja pojedinačno najveću stavku u rashodima (materijalni troškovi) Društva, aplicirano je za nekoliko projekata energetske efikasnosti (projekat izgradnje mini-hidroelektrane i projekat instalacije fotonaponskih ćelija) koje finansira Centar za Medjunarodno Sudjelovanje i Razvoj-CMSR, Slovenija.

Društvo je tokom ljetnjih mjeseci uspješno riješilo problem odvoza i zbrinjavanja kanalizacionog mulja, budući da je "Komunalno" d.o.o. upalo u problem oko tenderskog postupka sa licem koje je vršilo pomenute usluge. Naime, kako se od februara 2023.godine proces odvijao bez adekvatnog odlaganja viška, količina mulja u sistemu pred ljetnju sezonu je bila ogromna i svi procesnu parametri su bili poremećeni. Kako bi se riješio problem, Društvo je samostalno, jednostavnom nabavkom i nabavkom putem saglasnosti riješilo problem odvoza do kraja novembra mjeseca. Sporazumom o naknadi troškova usluga transporta i zbrinjavanja kanalizacionog mulja po Ugovoru o nabavci usluge, broj 01-082/23-1279/1 od 13.09.2023.godine Osnivač je sa pozicije 4419 - Ostali kapitalni izdaci, finansirao pomenutu uslugu sa 39.468,46€. Navedeno je nedvosmisleno impliciralo da Društvo može samostalno vršiti pregovore o navedenom, oslanjajući se na važeći Elaborat o uticaju na životnu sredinu iz 2011.godine.

Planiraju se projekti od društvenog značaja za edukaciju djece i mladih. Projekat bi uključivao studijske posjete djece školskog uzrasta i starijih, koji bi, osim edukativnog karaktera, mogli doprinijeti boljem kotiranju Društva u javnosti. Društvo je, od osnivanja, razvilo dobru poslovnu praksu, te sva ispitivanja koja se vrše interno i eksterno vezana za kvalitet izlazne vode objavljuju na sajtu preduzeća, pa se građani u svakom

trenutku mogu upoznati sa parametrima kvaliteta obrađene vode. Zakonski propisane analize uključuju i mjerenje kvaliteta vazduha na i u okolini postrojenja za prečišćavanje, mjerenje kvaliteta otpadnog mulja i mjerenje buke. Dosadašnji rezultati su bili u zakonskim okvirima i u granicama propisanih vrijednosti, što implicira da sve navedeno ide u korist pozitivnog brendiranja Društva.

Kako se ne bi dovelo u pitanje zdravo poslovanje Društva, a s ciljem realizacije planiranih aktivnosti u narednom periodu, potrebno je preduzeti sledeće:

- ⊗ *Najozbiljnije nastaviti sa aktivnostima na detekciji i otklanjanju sitnih kvarova;*
- ⊗ *Stalno kontrolisati i unapređivati kvalitet ispusne vode;*
- ⊗ *Konkurisati za IPA projekte koji se odnose na poboljšanje kvaliteta prerade otpadnih voda;*
- ⊗ *Konkurisati za projekte iz EU Enlargement programa;*
- ⊗ *Unaprijediti sistem javnih nabavki;*
- ⊗ *Stepen ostvarivanja zacrtanih ciljeva treba da bude osnov mjerila uspjehnosti svih učesnika u njihovom sprovođenju, a posebno menadžerske i rukovodeće strukture.*

U cilju što efikasnijeg i efektivnijeg poslovanja, predlaže se pridržavanje smjernica iz Plana uz eventualno unapređenje shodno novonastalim situacijama. Pri tome, bez izuzetka, mora se voditi računa da svi novouvedeni procesi imaju isključivo pozitivne implikacije na Društvo.

Bojana Rucović

Rukovodilac službe za finansije i razvoj

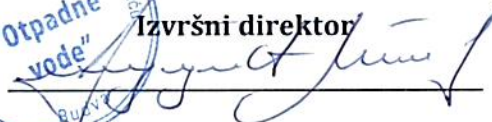

Društvo je, nakon obnove licence nastavilo dobru saradnju sa *Regulatornom agencijom za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti*, te se pristupa formiranju predloga cijene usluga za 2025.godinu. S tim u vezi, kroz *Godišnji program obavljanja komunalnih djelatnosti za 2024.godinu* su prožeti svi rashodi u pogledu poslovanja postrojenja za prečišćavanje kojim Društvo upravlja. To u konačnosti, znači veća sredstva na združenim pozicijama sa kojih Osnivač vrši finansiranje rada Društva u tekućoj godini, ali se ovakva transparentnost smatra dobrom poslovnom praksom, budući da se dobija potpuni prikaz troška koje Društvo predstavlja po samog Osnivača. Takođe, propozicije *Regulatora*, koje su u skladu sa dobrom praksom EU procesa, stvaraju pretpostavke da se rashodi vršilaca komunalnih djelatnosti moraju prikazati u punom iznosu, što je u skladu sa prethodno navedenim.

Milivoje Radulović

Izvršni direktor

P.P